

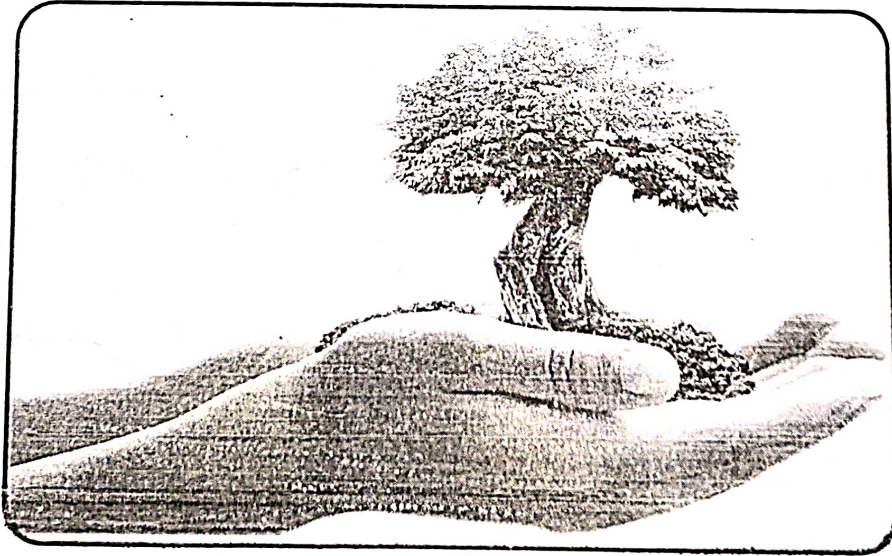
महाराष्ट्र शिक्षण समिती द्वारा संचलित

महाराष्ट्र महाविद्यालय, निलंगा

ता. निलंगा जि. लातूर

पर्यावरण प्रकल्प कार्य पुस्तिका

महाराष्ट्र शिक्षण समिती द्वारा संवसित

महाराष्ट्र महाविद्यालय, निलंगा

प्रमाणपत्र

प्रमाणपत्र देण्यात येते की, कुमार / कुमारी सुमिनाश जिनायक

कोळे

इयत्ता B.A.T.Y

हजेरी क्रमांक

शैक्षणिक वर्ष २०-२०२३

मधील प्रकल्प कार्य महा सिंगल

या विषयावर मार्गदर्शक शिक्षक / प्राध्यापकाच्या मार्गदर्शनाखाली अपेक्षित सर्व कामकाज, माहिती संकलन व अहवाल लेखन विद्यापीठाच्या कला लेखन नियमाप्रमाणे प्रकल्प कार्य तयार केलेले आहे. सदर प्रकल्प कार्य हे संबंधित विद्यार्थ्याने स्वतः संकलित केलेले आहे.

सदर प्रकल्प कार्य हे संबंधित विद्यार्थ्याने स्वतः संकलित केलेल्या लेखन सामग्रीवर आधारित असून स्वतःच्या हस्ताक्षरात लिहिले आहे.

दिनांक : १९/०९/२३

Raddy
मार्गदर्शक

परिक्षक

प्राचार्य / उपप्राचार्य
Principal
Maharashtra Mahavidyalaya
Nilanga 413521 Dist Latur

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	घटकाचे नाव	पान क्र.
1	मृदा संवर्धन	
	मृदा जमिनीधुपीची कारणे	
	जमीन संवर्धनाचे उपाय	
	माती विशेष माहिती	
	जमीनीचे मातीचे महत्त्व	
	मृदा व्यवस्थापनाची उपयुक्तता	
	माती परिहार	
	माती परिहाराचे कावेदे	
	मृदा प्रदूषण	

मृदा संवर्धन

मृदेच्या धुपेचे संवर्धन अळाची गरज
माटेची धुप

जमिनीची धुप

प्रस्तावना :-

मानव स्वतःच्या स्वायत्ततेसाठी
नैसर्गिक संपदा संपत्तीचा अमूल्य स्रोत
वापट करतो. त्यामुळे मानवा समोर
अनेक पर्यावरणीय निर्माण झाल्या आहेत.
मानवाच्या निरसनातील हरतोपामुळे
जमिनीची धुप ही जमीनीच्या सुपीक
इ. माण आहे जमीनीच्या सुपीक
कठोरत्व सूपे जीव नसण्याचे अस्तित्व
अवाक्य आहे मास्वी क्रिया
जैविक धरळामुळे जमिनीची
धुप होत तीची काही कारणे
पुढील उदाहरणे

मृदा धुपीची कारणे

1) जमिनीचा उतार :-
धुप होण्यासाठी जमिनीच्या उतार हे
एक कारण आहे. जंगलाचे पतती
क्षीण जमीनीत उताराची असते
तेथे वेगवेगळी पाणी जागी घसरणे.

पर्यावरण आणि शाश्वत विकास : प्रकल्प कार्य

नेचे जमिनीची रुपेदारतेने घेणे डोंगरेचे
 के कोरडपणाने जमीन नवने घेतून
 जमीनीची रुपे घेणे.

२) धवसात :-

धवसात जमिनीची रुपेदारतेने घेणे डोंगरेचे
 मुदेची रुपे मोड्या उमागाने करतो पाऊस
 धवसात मध्यमरवतपाचा असले तर ता
 जमीनीचे रुपे घेणे घेतून घेतून रुपे घेणे
 घेणे घेतून पाऊस मुसळधार पावसाने पाणी
 जमीनीचे रुपे असले तर घेतून घेतून घेतून
 माती मोड्या घेणे व जाण्याबरोबर
 घेतून घेतून मुसळधार पावसाने पाणी
 जमिनीचे रुपे घेतून घेतून घेतून घेतून
 रुपे मोड्या उमागाने घेणे कोरड्या धवसात
 उमागाने घेतून घेतून घेतून घेतून घेतून
 वेगाने घेणे घेतून घेतून घेतून घेतून
 रुपे अवगवू घेणे तापमान पाऊस वार
 आदित्य उमाग घेतून जमीनीची रुपे अवगवू
 असते.

३) पुर :-

ओढी - नाले ओघोळ नदी याने पावसाळाने
 जाण्याचे फुवहा जाऊन घेणे ते वेगाने वा
 जाण्यात वाटणावा माती सोबत नेणाने
 गदयाच्या पुरामुळे गळ वाटणे नेणाने जाणे

4) जमल तोड
 अन्न घाण्यासाठी जंगले तोडून ती जमीन
 शेतीसाठी उपयोगात आणली परंतु ही जमल तोड
 व शेती शास्त्र शुद्ध नसल्याने जमीनीची धूप
 मेल्या प्रमाणात होते जमीनीवर वनाचे अच्छेप
 अखेप तर पावसाचे येव सुरुवातीला
 पानावर पडताना नंतर जमीनीवर पडतो परंतु
 मानवाला अनेक कारणांसाठी जमल तोड करून
 आटे त्यामुळे छपीव्या प्रमाणात उचल
 वर शांतीची आढळते.

5) अग्नि-चरई :-

गवताळ प्रेशान गुरांच्या चरई
 खाही वापरली जाताना परंतु अनेक उररगे
 शेतीसाठी वापरली जात आहेत उरगे
 असल्यास मुद्दा संवर्धने होते कारण
 प्रत्यक्ष मातीशी पावसाच्या पाण्याचा संपर्क
 येत नाही गवताच्या मुळा माती धरून
 स्वतः अग्नि-चरई मुळे जनावरांच्या पायांनी
 लवण गवत मुडवले जाते चिबलेले व
 मातीतील विडे कुजवतात यामुळे जमिनीची
 धूप होते.

6) अग्निचोजीत शेती :-

शेतीतील विविध कामे मशागत
 नगरीची चाकर जमीनीची धूप अवलंबून
 अक्षत उतराणा अक्षरगत नगरीची

